

Skui Vel

PB40, 1314 Vøyenenga

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Tordenskiolds gate 12
Pb. 8111, Dep
0032 Oslo

C/C WWF Postboks 6784, St.Olavs Plass, 0130 Oslo

Bærum 28. juni 2005

Ang.:

Forslag til opprettelse av verneområde i samsvar med LOV 1970-06-19 nr 63: Lov om naturvern (§5 Landskapsvernområde).

Foreslått område: "Tanumplatået og Hornimarka"

Forslagsstillere:

Skui vel PB 40, 1314 Vøyenenga
WWF Postboks 6784, St.Olavs Plass, 0130 Oslo

Vi viser til nevnte forslag datert 20. april 2005, og tillater oss å oversende noen mindre oppdatering og rettelser til:

Vedlegg 2: LISTE OVER FORTIDSMINNER OG KULTURHISTORISKE SPOR
Vedlegg 3: DETALJERT REGISTRERINGSKART (MED REFERANSE TIL VEDLEGG 2)

(De gamle vedleggene var datert 17. 4.05. De nye vedleggene er datert 20. april 2005)

Sammen med WWF vil gjerne få be om et møte med dem for å kunne belyse søknaden ytterligere. Vi håper dette er mulig.

Med vennlig hilsen
Skui Vel

Morten Heldal Haugerud
leder

(Horniveien 67, 1339 Vøyenenga. 67 57 74 10 K, 67 13 34 18 P, (95 75 72 36 M)
morten.heldal.haugerud@dnv.com)

Vedlegg:

- Kopi av søknad av 20. 4.2005
- Oppdatert: Vedlegg 2
- Oppdatert: Vedlegg 3
- Nytt: Tanum Vel og lokal Agenda 21, ---Tanumplatået og Vestmarka

Kopi av rettelser også sendt:

- Bærum kommune
- Akershus Fylkeskommune

Oslo/Bærum 20.04. 2005

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Tordenskiolds gate 12
Pb. 8111, Dep
0032 Oslo

Forslag til opprettelse av verneområde i samsvar med LOV 1970-06-19 nr 63: Lov om naturvern (§5 Landskapsvernområde).

Forslagsstillere:

Skui vel PB 40, 1314 Vøyenenga
WWF Postboks 6784, St.Olavs Plass, 0130 Oslo

Etter reglene i Rundskriv T-3/99: Saksbehandlingsregler etter naturvernloven (§18) avsnitt III, ber undertegnede forslagstillere om at området vernes midlertidig inntil saken er avgjort.

Område som foreslås vernet: Tanumplataet og Hornimarka.

Forslagstillerne foreslår herved at området som omfatter Tanumplataet og det tilliggende utmarksområdet Hornimarka, blir vernet som et helhetlig Landskapsvernområde (se kart som vedlegg 1).

Forslagstiller:

I samsvar med reglene i "Rundskriv T-3/99: Saksbehandlingsregler etter naturvernloven (§18)" er forslaget fremsatt av Skui Velforening og WWF.

Beskrivelse: "Fra bronsealder til nåtid".

Tanumplataet omfatter det forhistoriske maktsenteret rundt Tanum middelalderkirke og jernaldergårdene som ligger langs kanten av plataets høydedrag mot nordvest til Skuibakken. Sentralt i området ligger det nesten urørte og naturskjønne Stovivannet. Tanumplataet er i Bærum kommunes kulturvernplan definert som et av fem sammenhengende landbruksområder (kulturlandskap) med spesiell høy verneverdi. Tanumplataet er også i rapporten "Verdifulle kulturlandskap i Oslo og Akershus fylker – Oversikt over prioriterte områder" utført av Fylkesmannen i Oslo og Akershus Miljøvernavdelingen, definert som et av to områder i landskapsregionen "Oslofjordsområdet" som har status som spesielt verneverdig i klasse 1.

Hornimarka omfatter det verdifulle utmarksområdet til Tanumplataet. Denne utmarka inneholder bronsealderrøyser, finneplasser, husmannsplasser, setervoller, oldtids- og seterveier, eldgamle fangstinnretninger, rydningsrøyser, helleristninger, krigsminner osv.

Det er viktig at begge områdene vernes i en samlet totalplan. Dersom bare deler av området vernes, vil mye av den helhetlige historiske kulturverdien som viser den bosettingsmessige og næringsmessige utviklingen over tusener av år gå tapt for ettertiden. Det foreslåtte vernede området er unikt i nasjonal sammenheng ved at det kan vise fram tidskontinuerlige spor fra bronsealder til nåtid innenfor et kulturlandskap der grunntrekkene i landskapet fra eldgamle tider fortsatt består.

Biologisk mangfold

Hornimarka ligger innenfor Vestmarka-grensen og inneholder to områder som er vernet etter naturvernloven (Trollmyr og Ramsåsen). Tanumplataet inkluderer Tanum kirkeveier som er definert som eget kulturvernområde. Tanumplataet har et av Norges varmeste sommer-middeltemperaturer, noe som gir en unik flora og fauna. Det er registrert en rekke sjeldne arter i området både av karplanter (bl.a. orkideer), moser, sopparter og fugl. Blandingen av frodig kulturlandskap, rikmyr, edelløvsskog og eldre gran- og furuskog samt myr på toppplataet av Ramsåsen fører til en svært variert flora og fauna.

Foruten direkte spor i naturen som kan sees og oppleves, inneholder området også svært mange eldgamle navn, betegnelser og spennende sagn som vitner om eldre tiders aktivitet. Disse navn og sagn utfyller de kulturspor som vises i landskapet og utgjør som helhet sammen med kulturlandskapet en unik kulturskatt i nasjonal sammenheng (se vedlegg 3). Vedlegg 2 viser en oppstilling av kulturminner og naturkvaliteter som er kjente og registrerte. På bakgrunn av kjente funn, severdigheter og unike naturattraksjoner, mener forslagstilleren at området også kan skjule et betydelig antall ukjente kulturverdier. Disse kan det være spennende å kartlegge, eller kanskje overlate urørt til kommende generasjoner.

Et unikt område for ekskursjoner, opplæring og rekreasjon:

Området ligger nær de store befolkningskonsentrasjoner i Bærum og Oslo. Som opplæringssted og ekskursjonssted vil området med sin tilgjengelighet og sine kvaliteter kunne bli et unikt og svært attraktivt utfartssted for kommende generasjoner. På en enkelt dags fottur kan man følge slektenes gang fra bronsealderen til nåtid, og på en spennende måte oppleve blant annet:

Helleristruinger, bronsealderrøyser, fossile åkerspor, oldtidsveier, 3000 år gamle setervoller, eldgamle fangstkonstruksjoner, jernaldergårder, vikingtidens gravhauger, Tanum middelalderkirke, finneplasser, husmannsplasser, tidligere tiders industriutvikling (jernskjerp og kølamiler) og eksempler på krigens matauke og godt bevarte gjemmeder for hjemmefronten. Navn og spennende sagn langs turveien vil berike opplevelsen.

Begrunnelse for å forslaget:

Forslagstilleren er av den oppfatning at betydelige verdier kan gå tapt for fremtidige generasjoner dersom ikke det foreslåtte området gis et lovmessig vern. Dette må omfatte både Tanumplataet og Hornimarka samlet. Det er de samlede kultur- og naturverdier i området som gjør dette området attraktivt i nasjonal sammenheng.

Søknaddefinisjon:

Det karakteristiske for området totale verdier og beskaffenhet er at selv om naturvernlovens §5 (Landskapsvernområde) virker å være den mest nærliggende verneform, bør også andre verneformer (§§8-14) kunne vurderes å komme til anvendelse.

Konsekvenser av verving:

De positive konsekvensene av å verne området etter naturvernloven vil være at befolkningen i hovedstadsområdet vil bli klar over dette unike landskapet og kulturminnene. Dette vil videre medføre at området i større grad vil bli brukt i pedagogisk og ekskursjonsmessig sammenheng og som et basisområde for å skape interesse for natur, miljø og historie. De negative konsekvensene av et vern skulle bli minimale - om noen. Det må være meningen at området utvikles naturlig videre innenfor rammen av naturlig næringsvirksomhet for kulturlandskapet. Området drives i dag hovedsakelig som jordbruksland, og hele Hornimarka ligger innenfor markagrensen.

På bakgrunn av ovenstående søknad og argumentasjon ber vi om at Fylkesmannen i Akershus behandler vår søknad i samsvar med reglene i Lov om naturvern.

Med vennlig hilsen

WWF

Skui Vel

Rasmus Hansson
generalsekretær

Morten Heldal Haugerud
Leder

(morten.heldal.haugerud@dnv.com
67577410)

Vedlegg 1: OVERSIKTKART OVER OMRÅDET

Vedlegg 2: LISTE OVER FORTIDSMINNER OG KULTURHISTORISKE SPOR

Vedlegg 3: DETALJERT REGISTRERINGSKART (MED REFERANSE TIL VEDLEGG 2)

Vedlegg 4: KULTURHISTORISKE NAVN

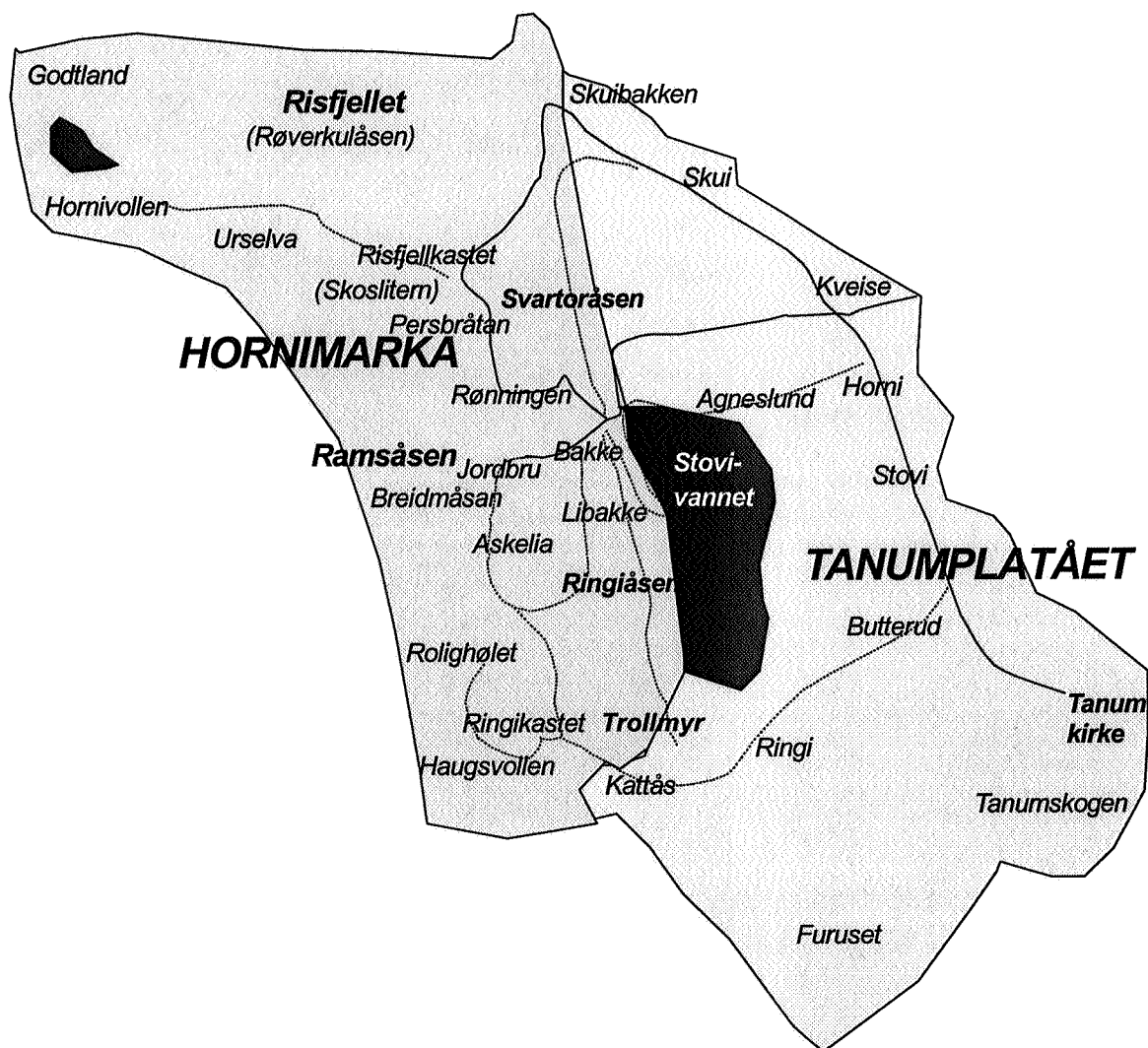
Kopi sendt:

- Miljøvernminister
- Representanter for Akershus i Stortinget
- Bærum kommune
- Akershus Fylkeskommune
- Riksantikvaren

Vedlegg 1

KART OVER LANDSKAPSVERN-OMRÅDET

Dette er en skisse som viser forslaget til det helhetlige Landskapsvernområde. Endelige grenser må fastsettes gjennom nøyaktige kartlegginger og studier i terrenget.

Vedlegg 2

		LISTE OVER FORTIDSMINNER OG KULTURHISTORISKE SPOR
TIDSEPOKE	Kart Ref.	(Listen er ikke fullstendig da kartlegging av kulturminnene må utføres mer planmessig og omfattende)
	JG	Jettegryter på Svartoråsen
Steinalder/	1	Fossile åkerspor og rydningsrøyser av ukjent alder
Bronsealder	RR	Bronsealderrøyser og helleristninger på Risfjellet
	B	Bogastille (skytestilling) på Jordbru
	FI	Fangsledetgjerde opp mot Risfjellet av ukjent alder
	VO	Oldtidsvei mellom Oslofjorden og Holtsfjorden
	R	Rydningsrøys på Jordbru av ukjent alder
	JH	Jordhauger
	SV	3000 år gammel seterdrift (flere setervoller og eldgamle seterveier eksister) Navn som har et sagnaktig preg (Røverkulåsen), eller navn som beskriver gamle driftsformer
Jernalder		Gårdsnavn fra flere tidsepoker der tiden for rydning ligger i navnet (-vin,-um -tun, -heim og -rud). Disse vingårdene er fortsatt er i drift langs Jarenveien, hvor det bølgende landskapet er som fra gammel tid. Gravhaugene rundt Tanum kirke fra eldre jernalder og vikingtid
Middelalder		Tanum middelalderkirke fra 1150. Kalkmalerier fra omkring 1300. Tanum kirkeveier. Veiforbindelse i middelalderen. Nå kulturvernområde av høyeste prioritet.
	VH	Hulveier
	BG	Bakke gård med mange rydningsrøyser. Er nevnt i kirkebøker i 1398. (Miniatyrskytebanen)
Etter middelalder		Gårdskalkovn på Ringi
	RU	Ruin (kjeller?) (Ukjent opphav og bruk) Mange eksempler på styvet Ask og Alm fra en hardere tid enn vår
	S	Oppgangs sag i Urselven ca. 1600
	HP	Rolighøle husmannsplass. Den siste av utmarksplassene i Vestmarka som står i sin opprinnelige form Stabbur. Vinsvolloftet fra Seljord
	FG	Fegater. Drifteveg for dyr fra gårder ved elven til markabeite
	J	Jernskjerp ved Hansebakken
	J	Jernskjerp ved Risfjellkastet
	J	Jernskjerp ved Sølvhølen

- V Vintervei langs Ramsåsen for kjøring av trekull til Bærum Verk
- VK Kløvvei langs Risfjellet (fra Sleppen)
- VV Vintervei langs Urselven
- VL Kløvvei Langkroken. Del av Tanum kirkevei
- V Vei opp til tufter ved Jammerdalen
Gårdene på Tanumplatået var blant de første til å dyrke poteter i Norge.
Det finnes rester etter jordkjeller på åsen vest for Stovivannet
- N Gamle navneberg
- F Praktfulle rester etter finneplasser (med sine svedjebuk)
Stovivannet: ål og isskjæring.
- K Kølamiler fra 1600-tallet (ofte flere på samme sted)
- D Demning til vannverk (rester). Derfra gikk rørledning som supplement til Bærum vannverk ved Stovivannet (1899-) Men liten vannføring om sommeren
- UL Uteløer
- TS Gammel tursti over Ringiåsen, Kuåsen og Svartoråsen
(Ikke blåmerket, men mye brukt da variert og naturskjønn)
- Fra krigen
- H Intakt steinhytte som gjemmedest for tyskerne fra siste verdenskrig under Ramsåsen
- M1 Milorgledelsens hytte under krigen (Sjåin)
- M2 Milorgledelsens hytte under krigen (Langåshytta)
- M3 Milorgledelsens hytte under krigen (Svartvannshytta)
- KM Krigsminne, hytte
- SA Vannhjulssag (1943) Brukt til 1952
- L Ramsløk. Under krigen ble det plukket mengder med Ramsløk som erstatning for vanlig løk langs Urselva opp mot Ramsåsen (også i dag er det stor bestand)
Stovivannet og vannforsyning fra Ursdalen. Bærums første vannforsyning
- Sport
- HB Libakke hoppbakke (naturlig). Var forløperen til Skuibakken
- HB Skuibakken var i sin tid verdens største skibakke og stod sentralt i norsk hoppport i den, for sporten, gyldene etterkrigstiden
- Sagn og historier
- HM Den siste morder som ble henrettet i Bærum hadde drept sin kone med øks i det skremmende, men samtidig nær det praktfulle juvet Risfjellkastet (Peterskleiv)
Rett nord for juvet holdt også røverne fra Røverkulåsen til. Om disse går det flere sagn.
- F Finneplassene har også sine historier. Finnene hadde i overtroen overnaturlige krefter.

Biologisk
mangfold

- Noe av det beste klimaet som finnes i Oslofeltet som igjen har den høyeste middelvarme i landet om sommeren
- E Den varmekrevende edelløvsbogen har en unik fauna og flora. En rekke sjeldne, varemekjære karplanter er registrert her. Området mellom Ramsåsen og Ringiåsen har vært ett av de botanisk rikeste feltene i Akershus. Her var rikmyr, rik sumpskog og frodige ller og urer med en lang rekke kravfulle og sjeldne arter, som: fruesko, myrflangre, knottblomst, smalmarihånd, skogsøtgress, kjempesvingel, skogstarr, stautstarr og junkerbregne. Gulveis er registrert på Tanumplataet.
- Flere botanisk svært rike områder er ødelagt og resten må sikres gjennom vern.
- Hornimarka har to naturvernområder (Ramsåsen og Trollmyr).
- Breidmåsan på Ramsåsen er et kjent naturområde. Orrfuglleik.
- BL Barlind og rik edelløvsbog under Ramsåsen
- Vandrefalk og rikt fugleliv under Ramsåsen. For eksempel er det registrert konglebit, kjernebiter og stjertmeis
- Rikt fugleliv vest av Stovivannet
- Rike sopp og moseflora knyttet til gamle trær og død ved. Eksempler på slike arter er grønnskog, pusledraugmose og krusflakose
- T Vilttrekk. Rådyr og andre hjortedyr. Gaupe.
- TE Vilt. Kalveplass for elg
- TR Vilt. Kalveplass for rådyr
- Stovivannet som er et nesten urørt kulturlandskapsvann med våtmarksområder i øst og nord. Fugleliv. Ål i Stovivannet og Stovebekken

Vedlegg 4

KULTURHISTORISKE NAVN

Tanumplatået og Hornimarka har svært mange spennende navn. I relasjon til verneforslaget kan det være av interesse å se hvordan våre svenske naboer har begynt en aktiv behandling/bevaring av sine historiske navn i kulturhistorisk lys:

"Ortnamnen är en kulturhistorisk resurs som ofta röner alltför liten upmärksamhet. Det moderna samhällets snabba förändring innebär många gånger också att ortnamnen riskerar att falla i glömska".

"Vid sidan av det arkeologiska materialet utgör ju ortnamnen hovudkällan till vår kunskap om förhållanden under förhistorisk tid. Det är med all rätt de karakteriserats som levande fornminnen".

Ref Ortsnamn vid älven. Kulturhistorisk rapport 14, Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.